

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 13. novembra 1934.

Štev. 127.

Pomoč trgovini je nujna

Nikakor ne zadostuje, če so se v naši javnosti samo zapisale katastrofalne številke o stalnem padanju naše trgovine in našega obrta skozi tri leta, temveč treba je tudi nekaj storiti, da se to propadanje ustavi. Kajti te številke niso samo prazne dekoracije, kakor so v današnjih časih dostikrat tudi suhe številke, temveč dejstva, ki dokazujejo, da za dve najvažnejši gospodarski panogi ni več eksistenčnih pogojev.

Ti pogoji pa niso padli, ker bi za ti dve panogi nastalo kakšno nadomestilo ali ker bi postala njih funkcija odveč, temveč zato, ker se kopičijo za obe panogi iz dneva v dan težkoče v tej meri, da jim tudi najbolj sposoben podjetnik ni več kos. A večina teh težkoč je takšne prirode, da jih je mogoče odpraviti, ker so samo posledica neurejenih razmer in napak, ki bi jih mogli in morali odpraviti že davno.

Tako je čisto odveč in nepotrebno, kadar propada trgovina zato, ker podeljuje država iz nepojmljive dobrohotnosti milijonskim podjetjem velikanske davčne olajšave, dočim istočasno povečuje vsem trgovcem in celo najbolj malim trgovcem z mešanim blagom davčno osnovo za pridobnino. Vendar bi bilo mnogo bolj naravno, da bi se vse te davčne beneficije velikim milijonskim podjetjem, kar so nekatere nabavljalne zadruge in konzumi, črtale, zato pa v skladu z nazadovanjem poslov odmerila nižja davčna osnova onim malim obrtnikom in trgovcem, ki brez tega ne morejo vzdržati v boju za obstanek. Prav tako je čisto nepojmljivo, zakaj še vedno ni izvedena zahteva skopljsanskega kongresa, da se prodajalne tvornice obdačijo čisto enako ko samostojne trgovine. Zakaj se na eni strani poklanjajo tem tvornicam velike vsote zaradi nižje odmere, na drugi strani pa še bolj privija

ni vijak samostojnim trgovcem, pač ni mogoče razumeti na drug način, kakor da se nihče ne loti, da bi to napako odpravil.

Se težje pa razume človek, kadar mora konstatirati, da ostajajo brez uspeha tudi vsi protesti proti raznim tujim podjetjem, ki se širijo na naših tleh na škodo naših domačih ljudi. Vendar ne more nobena prav pojmovana državna gospodarska politika trpeti, da bi zaradi interesa tujega kapitala smela propadati naša lastna domača podjetja. A če gledamo, kako se širi Bafa, kako pa se krči število domačih čevljarjev, moramo žal priznati, da je tudi to pri nas mogoče. Nobeno opravičilo pri tem ne more biti ugovor, da so ta tuja podjetja boljše organizirana od naših domačih manjših in da samo zaradi tega prospevajo bolje. Tudi če bi to bilo res, bi to ne bilo opravičilo, ker dolžnost dobre gospodarske politike je, da domača podjetja — in tudi najmanjša — organizira tako, da morejo z uspehom konkurirati s tujimi. Če bi se porabila samo polovica onih 70 milijonov Din, ki jih je Bafa v 2 letih manj plačal na carini, ker se mu je dovolila tvornica v Borovem, za organizacijo domačega čevljarstva obrta, pa bi bil ves naš domači čevljarški obrt iz krize.

Prav tako ne more človek prav razumeti, da se trgovcu ne olajša poslovanje z znižanjem obrestne mere. Kadar vsi posli zastajajo, vendar ni mogoče zaslužiti takšne obresti ko v dobi konjunktura, a pri nas se ta resnica čisto prezira. Ni potem čudno, če izkazujejo številke tako katastrofalno nazadovanje trgovine.

In takšne nerazumljive stvari bi mogli naštevati še dokaj časa in še jih ne bi povedali vseh. Čeprav pa je večina teh nerazumljivih stvari tako splošno znana, da o njih ljudje nočejo niti več govoriti, se pa vendar nič ne stori za njih odpravo. Ali se je potem čuditi, če se stanje ne zboljša.

Kako pa naj nastane zboljšanje, če gre vse naprej po starem — načinu.

Pa pri nas je že tako, da se napake že še konstatirajo, da se tudi povedo posledice teh napak, da pa se za njih odpravo nič ne stori. Živimo menda v tem napačnem mnenju, da je mogoče odpraviti gospodarsko krizo tudi samo z besedami. Pa besede so poceni, zato pa tudi brez prave

vrednosti. Veljavo imajo samo dejanja in zato je treba začeti tudi z dejanji pomagati trgovini in obrtu. Te številke o propadanju trgovine in obrta se morajo nehati, ker kažejo na krvavečo rano našega gospodarstva, ki mu jemlje življensko silo. Pomoč pa mora priti takoj, dokler je še mogoče kaj rešiti.

Zato z dejanji trgovini in obrtu na pomoč in ne le z lepimi besedami!

Varčevanje v nepravem času

»Obchodnické zájmy« so objavili oster polemičen članek proti predsedniku čl. hranilnic, ker je ta v predavanju po radiu pozival ljudi, da čim manj kupujejo, da po možnosti vse sami izdelujejo in s tem čim več denarja prihranijo in ga nesejo v hranilnice. Kakor se dostikrat dogaja, je tudi predsednik čl. hranilnic pri propagandi varčevanja pozabil, da je to le sredstvo za večjo gospodarsko delavnost, ni pa samemu sebi namen. Kajti vse nalaganje denarja v hranilnicah ima le ta cilj, da se zbere za nova dela potreben denar, da se privarčevani denar izda med ljudi, da ustvarja nova bogastva, ne pa da leži brez vsakega haska v hranilnicah. V svoji polemiki navajajo »Obchodnické zájmy« več misli, ki so tudi za naše razmere vsega upoštevanja vredne. Med drugim pravi uvodničar v glasilu češkoslovaških trgovcev:

»Če bi imel moč, bi prepovedal vsa predavanja in reklame za varčevanje. Nasprotno pa bi podpiral vsako akcijo, katera bi stremila za tem, da se čim več nakupi in da se začne čim več del. Tisti pa, ki danes kliče k omejevanju nakupov, k izdelovanju vseh potrebščin doma, ta greši napram svojemu narodu.

Danes imamo 800.000 brezposelnih. Država mora zato zahtevati od prebivalstva za eno milijardo več davkov, da bi mogla dati brezposelnim vsaj skromno podporo. Država iz istega razloga znižuje plače uradnikom in nameščencem, da bi zmanjšala svoje izdatke. Dražbe, eksekucije morajo prinesiti državi denar, da more plačati brezposelne.

Na drugi strani se propagira, da se zniža delovna doba v podjetjih le zato, da se more nastaviti več brezposelnih. To pa je velika zmota, kajti čim manj bomo delali za iste plače, tem manjša bo tudi naša konkurenčna sposobnost na tujih trgih. Konkurenčna nesposobnost pa pomeni izgubo odjema, kar pa mora povzročiti, da bodo izgubili delo in zaslužek celo nekateri od tistih, ki imajo danes še zaslužek. Znižanje delovne dobe, če uniči konkurenčno sposobnost podjetja, zato ne more vedno tudi pomagati, pa čeprav bi se na ta način zaposlilo za hip več ljudi. Pozneje pa bi zmanjšana konkurenčna sposobnost podjetja tem bolj usodno vplivala.

Resnično more pomagati le povečanje delavnosti na vseh poljih in v vseh obratih. Zato je varčevanje v nepravem času, če

bi ljudje sledili klicu, da treba manj kupovati. Če ne bi nihče kupoval, bi bile prazne trgovine, bi propadla trgovina, če bi ljudje vse sami popravljali in izdelovali, bi propadel obrt in bi zastala tudi industrija. Zopet bi bilo na tisoče ljudi brez posla. Trgovci, obrtniki in industrialci pa ne bi mogli plačevati davkov, da bi morala država še bolj zniževati prejemke svojih nameščencev, kar bi zopet povečalo brezposelnost.

Denar je blago, kakor sladkor, moka, stroji itd. Denar mora krožiti in s svojim kroženjem prinašati dobiček. Mrtva trgovina, mrtvi obrt, to pomeni tudi mrtvilo na denarnem trgu, kar ni nikomur v korist.

Danes nimamo niti za 6 milijard Kč bankovcev v obtoku, a imeli smo jih že za 10 milijard in več. Zakaj? Ker trgovina ne more več zaslužiti.

Hočemo, da se odpravi v naši državi kriza in to moremo odpraviti le, če najdemo za naše gospodarsko življenje nov življenski eliksir. Ta eliksir pa je v tem, da čim več kupujemo, da naročimo čim več blaga, da bo večja delavnost v vseh naših podjetjih in da bodo ta s tem tudi več zaslužila. Če pa bodo več zaslužila, bo narasla tudi njih davčna moč in bo narasla davčna osnova za pridobnino. Podjetja pa bodo mogla v tem primeru tudi nastaviti nove moči in tako bo z večjo zaposlitvijo padla tudi brezposelnost. Na svoj račun pa bodo prišli tudi denarni zavodi. Če bo zaslužek podjetij večji, bo preostajalo tudi več denarja za varčevanje. Če pa podjetja propadajo, potem ni samo nič za varčevati, temveč načeti je treba celo kapital, ki je bil privarčevan v boljših letih.

Zato kupujmo čim več, zato dajmo ljudem čim več zaslužka, da bo oživele gospodarsko življenje, da se odprejo ljudem nove možnosti zaslužka. Seveda pa ne rečemo s tem, da kupujemo lahko miselno in čisto na slepo brez ozira ali ima kupljena stvar kakšno vrednost ali ne. Kupujmo, kar potrebujemo in ne bojmo se izdati denarja za stvari, ki so potrebne. Varčevanje ne sme preiti v skopuštvu, to je glavna misel gesla: kupuj čim več moreš!

Pravo varčevanje služi večji delavnosti v gospodarskem življenju, varčevanje v nepravem času pa more ubiti še tisto delavnost, ki je po krizi ostala. Zato proč z varčevanjem ob nepravem času!

Cena lesa

in Začasna državna uprava razlaščenih gozdov

Z ozirom na članek »Cene lesa padajo zaradi slabega gospodarstva drž. gozdnih uprav«, ki je bil objavljen dne 25. oktobra v »Trgovskem listu«, nam je poslala Začasna državna uprava razlaščenih gozdov pojasnilo, ki ga zvesti svojem načelu, da se resnica prav spozna, če se sliši tudi druga plat zvona, lojalno objavljamo.

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov nam piše:

»V zimi 1933. in 1934. je, kakor drugod na Dolenjskem, sneg in veter tudi v razlaščenih gozdovih naše uprave v Kočevju in Straži pokomil izdatne množine iglastega lesa. Ta les je moral v zgodnji pomladi 1934. biti iz gozdno-policijskih razlogov odstranjen iz gozda. Naša uprava je sondirala o možnosti prodaje tega materiala,

kakor je ležal v gozdu, vendar je dobila ponudbe le za malenkostne množine tega materiala, in to le za dele z lahkim spravilom ter po tako sramotno nizki ceni, da se je morala odločiti, da ta material podela sama v lastni režiji. Izdelalo se je okoli 9000 m³ tramov in okoli 2000 m hlobov. Da ta material vnovič, je naša uprava razpisala 3. septembra 1934 dražbo. V sled neugodnih cen je razpisala ponovno dražbo za dan 22. septembra t. l. Dočim bi bila naša uprava dobila za nepodelano blago ceno od 5—16 Din za 1 m³, je že uspeh omenjenih dražb dosegel ceno do Din 28 za ravno tako nepodelano blago. Ker so bile dražbe izvršene pred glavno sezijo za izvoz tramov in nam cene kot prenizke niso konvenirale, odločila se je uprava

iskati kupca izven dražbe. Blago se ni izdelovalo v specialnih dimenzijah, ampak tako, da smo dobili iz vetrolomov in snogolomov kar največ tesanega blaga in smo tako okrogli les najracionalneje izrabili. Ako bi se uprava ne odločila, da podela gornje blago v lastni režiji, bi kršila gozdno policijske predpise, ker bi večina lesa segnila v gozdu. S podelavo tega blaga smo pa zaposlili stotine delavcev in dali stotinam voznikov zaslužek, za izdelani material bomo pa dobili primeren zadovoljiv izkupiček. Dočim so se pri podelavi teh podrtij pridobljeni hlobi že ugodno prodali, imamo pa za trame že več sprejemljivih ponudb, tako da smo lahko prepričani, da bomo ves material ugodno prodali.

Iz gornjega pojasnila je razvidno, da je bilo poslovanje Začasne državne uprave razlaščenih gozdov povsem pravilno in smotreno in da se je gospodarilo z brigo umnega gospodarja, upoštevajoč interese koristnikov in ne posameznikov.«

Obrtniški teden v Mariboru

Za »obrnliški teden« se v Mariboru živahno pripravljajo. Zavednost in naprednost obrtnege stanu v Mariboru je porok, da bo ta prireditve temeljito organizirana. Na številnih sestankih so obrtniki že izoblikovali program tedna v širših obrisih. Izvolili so na zadnjem sestanku tudi pripravljalne odbore in sicer propagandnega, predavateljskega, gospodarskega in prireditvenega. Vsem odsekom načelujejo najvidnejši organizatorji mariborskega obrta. Odseki so že pričeli s podrobnimi pripravami za obrtniški teden, ki obeta, sodeč po predpripravih, da bo edinstvena manifestacija obrtniške zavednosti. — Prvotno v programu predvidena obrtniška razstava odpade, ker je čas za organizacijo take reprezentativne prireditve prekratek. Pač pa bodo vsi obrtniki v svojih izložbah skušali prikazati s kvalitetskimi izdelki visoko razvojno stanje mariborskega obrta. Tekom tedna bodo razna strokovna in propagandna predavanja. Dne 2. decembra bo ob 10. uri v veliki Kazinski dvorani manifestacija s velikimi simpatijami prizadevanja obrtnikov. — Mariborsko prebivalstvo spremlja z velikimi simpatijami prizadevanja obrtništa, ki bo s tako velikopotezno zasnovano akcijo skušalo obrniti pozornost javnosti na važnost obrtniškega stanu in njegov pomen v gospodarskem življenju. Zlasti mariborska trgovina, ki je v mnogem gospodarsko odvisna od obrta, je toplo pozdravila akcijo obrtnikov. Mnogi trgovci so že izjavili, da so pripravljene prepustiti za časa »obrnliškega tedna« mariborskim obrtnikom svoje izložbe, da bodo v njih lahko razstavili svoje izdelke.

Borba v ameriški petrolejski industriji

Konkurenčna borba, ki je izbruhnila v ameriški petrolejski industriji, povzroča, da prodajajo ponekod galono petroleja že po 4 in pol penija, od česar pa še dva penija odpadeta na davek. Poznavaleci trga sodijo, da je korenina tega zla preplavljenje trga s tako zvanim »vročim« petrolejem in »tihotapskim« petrolejem. Vroč petrolej je sirova nafta, producirana nad kvote, ki jih je določila federalna vlada za omejitve produkcije; tihotapska nafta pa se imenuje tako zato, ker se je izognila davku na to blago, ki ga sicer plača rafinerija in se doda prodajni ceni. Najbolj znani sedanji producenti vroče nafte so Vzhodna texaska polja. Doslej se je ta produkcija nadaljevala nemoteno in ne-kaznovano, ker je nadzorstvo v rokah državnih oblastev, ki so pa vse mirno gledale. Poskušajo pa uvesti kontrole na kraju uporabe, sicer bi moral trg sirove nafte propasti.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Fr. Zelenik:

Vzroki in posledice

Od početka naše države sem se je vedno veliko pisalo in še več govorilo o vsakovrstnih krizah. V tem času smo imeli po pisanju in govorjenju toliko kriz, kolikor je svetnikov v litanijah, če ne že več. Ni čuda, če je to neprestano pisarenje in govoričenje o krizah vtopilo tudi preprostemu človeku ta pojem v glavo in da govori že vsak o krizi. Celo kmetica na trgu govori o krizi in če jo vprašaš, kakšne vrste zelenjad je to, bo rekla, da kriza mora biti, ker vsi govorijo o njej.

Kljub temu, da se toliko govori in piše o krizi, se ni še do danes našel človek, ki bi vsa ta vprašanja zbral, obdelal in nam jasno povedal, kaj je prav za prav ta kriza. Iz vseh vrst gospodarskih slojev se slišijo pritožbe o krizi, toda ali so se vsi ti gospodarski krogi industrije, trgovine, obrta, poljedelstva zbrali kdaj skupaj, da bi se skupno posvetovali, kako bi ublažili in odpravili vse te pojave zastoja v gospodarskem življenju? Seveda vzroki gospodarskega zastoja in težav niso naša posebnost in se niso pojavili samo pri nas, temveč se vidijo in čutijo po vsem svetu, imajo tedaj svetovni značaj in zaradi tega mi kot majhen drobec svetovne celote ne bomo odpravili vzrokov. Za zboljšanje razmer pri nas pa lahko delamo in moramo delati. Napačno je, da se udajamo usodi, tarnamo in držimo roke križem, zahtevamo in pričakujemo pomoči in ukrepov le od države.

Upravičeno je pa tudi vprašanje, če ni tega govorjenja, stokanja in pisarenja o krizi ali krizah nekaj preveč, če ne naravnost pretirano.

Tiste čase po prevratu je vse rinilo v trgovino in industrijo, vlagalo ali investiralo se je obilo denarja v najrazličnejša industrijska podjetja in naprave, dan za dnevom so se ustanovljale nove družbe in nova podjetja, vsak je hotel biti vsaj industrialec, če ne veleindustrialec, pa naj je imel kaj pojma o stroki ali ne. Množile so se banke, da jih imamo danes na pretek, ustanovljale so v najmanjših gnezdih svoje podružnice in poslovalnice. Denarja je bilo kot smeti; še leta 1927 se je tarnalo, da je denarja dovolj, poslov pa ni.

Mnogo denarja se je investiralo tudi zato, ker je vrednost dinarja padala in prav mnogi so mislili, da bodo svoje dolgove poravnali na tisti način, kakor za časa inflacije.

Vedeli smo, ali bi vsaj morali vedeti, da tako, kakor je šlo prva leta po prevratu, ne more trajno iti in da mora nastopiti prej ali slej iztreženje in zastoj. Se prehitro je prišel ta preokret, prehitro se je pojavil zastoj v vsem gospodarskem življenju. Za vse tako prenapolnjene vrste v trgovini, obrtu in deloma v industriji, ni bilo več tistega prometa in zaslužka. Investicije v industriji se niso izplačevale, mnoge industrije so začele hirati in propadati. Mnogokje so bili propadanja in hiranja krivi lastniki ali voditelji, ker poslov niso dovolj razumeli. Ti tarnajo o krizi, a tarnajo tudi takšni, katerim ni prav nič potrebno tarnati o krizi.

Sploh se preveč govori o teh krizah. V Italiji je strogo zabranjeno tarnati, v Nemčiji pa so bili hitro gotovi z raznimi »mismaherji«. Tudi pri nas bi morali onemogočiti vse tiste »mismaherje«, kateri po nepotrebnem in neupravičeno večajo nerazpoloženje in potrtošnost širokih slojev. Sedaj pa ima vsak svojo krizo, vsak govori in mnogi tudi pišejo o tej žensčini, čeravno marsikateri ne ve, kakšna v resnici je. S tarnanjem se jemlje veselje še tistemu, kateri ima še nekaj volje do dela in ni izgubil upanja. S tarnanjem se tedaj ne koristi nikomur, pač pa mnogim škoduje. Škodljivcev pa ne potrebujemo.

Nihče noče zanikati, da vlada v gospodarskem življenju zastoj, da niso široki sloji potrošnikov brez dovoljnega zaslužka in zaposlitve, toda ali ni tega krivo preveliko zbiranje glavnice v maloštevilnih rokah! Delavnost in zaposlenost umnega in ročnega delavstva bi se mogla pri nas povečati s povišanjem potroška domačih izdelkov. S tem bi povečali proizvodnjo in promet domačih izdelkov, lahko bi se zboljšali zaslužki, dvignilo bi se razpoloženje.

Kljub velikim težkočam, katere imajo uvozniki, se vseeno uvažajo še velike količine, potrebne in nepotrebne blaga, tudi takega, katerega izdelujemo doma dovoljno in dobre kakovosti.

V trošenju domačih izdelkov tiči rešitev,

da dvignemo delavnost in zaposlenost pri nas.

Zato se sedaj z veliko vnemo poziva vse prebivalstvo z geslom: Svoji k svojim! To je: Kupujte domače proizvode!

Ne smemo si prikrivati, da pri tej akciji ne bomo imeli tako hitro tistega uspeha, katerega si želimo in kateri je potreben. Zakaj ne?

Naši potrošniki imajo še vedno polno glavo predsodka, da je vse tuje blago boljše od domačega. Radi tega predsodka so morale nekatere naše industrije prodajati svoje izdelke s tujo etiketo in s tujim napisom. Dokler so prodajale z domačo etiketo in z napisom v domačem jeziku, izdelki niso šli, ko so pa prišli na trg v tuji etiketi s tujim napisom, pa so postali dobri in so šli.

Tega predsodka so polni tudi mnogi naši trgovci, ker s takim ponosom in pretiranoštvom poudarjajo v svojih izložbah, da je to in ono blago tujega izvora.

Potrošnika moramo prepričati, da je domači izdelek vsaj tako dober, če ne boljši, ko tuji izdelek. Potrebna je reklama, potrebne so razstave in podobno. S takšnimi in enakimi pripomočki bi se moglo vplivati na potrošnika in ga prepričati, da je zanj ugodnejše, če kupuje domače izdelke.

Kaj pa dela v tem oziru naša industrija? Prav mirno lahko trdimo, da prav nič.

Koliko oglasov naše industrije pa ima naš odlični strokovni list »Trgovski list«? Koliko je v njem opisov novosti itd.? Tuji strokovni listi so polni takšnega materiala! Razstave, velesjmi itd. bi morali biti kazalo našega dela, naše proizvodnje, našega napredka.

Ali naj delajo drugi reklamo in propagando za izdelke industrije na naših tleh?

Veliki kamen izpodtike v našem gospodarskem življenju je zaščitna carina. Država jo je vpeljala za razne industrije, da bi se te na naši zemlji lahko vpeljale, razvile, okrepile, modernizirale, izpopolnjevale. Kako pa mnoge industrije to zaščitno carino pojmujejo? Mnogim je ta carina preprosto sredstvo za čim prejšnjo in lahko obogatitev. V cene uračunavajo zaščitno carino, pa tudi tiste troške, katere bi imel uvoznik z uvozom tujih izdelkov, da so domači izdelki navadno le za malenkost cenejši od tujega izdelka, oziroma so le toliko cenejši, da se ne izplača uvoz, oziroma se močno omeji. Takšni »domači« industrijači zlorabljajo carino in ni čuda, če naš trgovec nastopa proti pretirani zaščitni carini in dokazuje, da je oškodovana država, trgovec, potrošnik sploh naše gospodarstvo, saj lastniki teh industrij na naši zemlji so večinoma tuji, kateri prav imenitno razumejo izvažati dobiček, katerega napravljajo pri nas.

Pod okriljem zaščitne carine dela marsikatera industrija našemu trgovcu velike težkoče, medtem ko ga je tuja dobro in ceno postregla.

Domači izdelek bi moral biti dokaj cenejši od tujega izdelka, da bi nižja cena mikala potrošnika in bi večala potrošek. Z visokimi cenami domačih izdelkov se ovira razvoj in povečanje potroška domačih izdelkov.

Slišimo izgovore raznih teh industrij, da ne morejo dajati cenejše, ker jih proizvod drago stane. Na to moramo reči, da je marsikatero teh podjetij privleklo v Jugoslavijo stare stroje, ki delajo nerentabilno. Slišal sem govoriti, da so se pripeljali v Jugoslavijo tudi stroji, ki v tujini niso bili več v obratu. Iz lastnega opazovanja moram reči, da se je svojčas preselilo v Jugoslavijo iz Avstrije podjetje s tako starimi in izrabljenimi stroji, da jih v kratkem času sploh niso mogli več uporabljati. Podjetje je tudi propadlo, saj s takimi stroji sploh ni moglo izdelovati konkurenčnega blaga. Pri tem so izgubili tudi naši ljudje.

Zaščitna carina ni enostavno sredstvo za bogatitev, ona je zato, da bi se izdelki industrije na naši zemlji upeljali z ugodnejšimi cenami in z dobro kakovostjo. Carina naj bi nudila možnost izpopolnjevanja in moderniziranja.

Zaščitna carina se naj primerno zniža vsaj za tiste industrijske panoge, v katerih je opažati izkoriščanje te carine v sebične namene in za tiste industrije, ki obratujejo z zastarelimi, nerentabilnimi stroji.

Dovolj dolgo smo samo stokali in tarnali, dovolj dolgo držimo roke križem, dovolj dolgo pričakujemo od pomoči in čudežev od države. Sami, tako pripadniki raznih gospodarskih panog kakor tudi potrošniki, moramo se lotiti zla, katero duši nas vse.

Cene so se dvignile

Oddelek za proučavanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indeksne številke cen na debelo za mesec oktober. V primeri s cenami v septembru 1934 in oktobru 1933 so se indeksne številke izpremenile tako-le:

	okt. 1934	sept. 1934	okt. 1933
rastlinski proizvodi	58.8	61.2	49.9
živalski proizvodi	58.4	54.6	57.5
mineralni proizvodi	78.6	78.6	75.2
industrijski proizvodi	66.0	65.6	68.8
celotni indeks	63.6	63.0	61.5
izvozni predmeti	61.8	59.2	57.7
uvozni predmeti	67.1	67.9	72.9

Celotni indeks se je povečal v oktobru za 0.4. Cena rastlinskih proizvodov je sicer padla, zato pa je v tem večji meri narastla cena živalskih proizvodov. Pocenila se je zlasti koruza, popravila pa samo cena prečanski pšenici, ovsu in pekmez. Od živalskih proizvodov se je dvignila zlasti cena jajcem in zaklani perutnini, v manjši meri volov II. vrste in srednjih prašičev, nazadovale pa so cene za drugo živino, razen za težke svinje in prvovrstne vole, katerih cena je ostala neizpremenjena. Popravila se je cena izvoznih predmetov, do čim je uvoznih nekoliko popustila in je s tem vsaj deloma zboljšana napetost med temi cenami.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

V Vojvodini ni nazadovanja trgovine in obrta

Po statistiki Zbornice za TOI v Novem Sadu je bilo na njenem področju v oktobru prijavljenih: 61 trgovin, 17 gostinskih, 93 obrtniških, 1 industrijski obrat in ena industrijska prodajalnica. Odjavljenih pa je bilo: 52 trgovskih, 71 obrtniških, 11 gostinskih in 1 industrijski obrat. V oktobru se je torej povečalo število trgovinskih obratov za 9, obrtniških za 71, gostinskih za 6 in nova je 1 tvorniška prodajalnica. Pomožnih obratov je bilo na novo ustanovljenih: trgovskih 8, obrtniških 5 in gostinskih 2, dočim sta prenehala obratovati 2 trgovska in 2 obrtniška obrata.

V Vojvodini torej ne samo da ni govora o kakšnem propadanju trgovine in obrta, ko v Sloveniji, statistika celo izkazuje napredovanje na vsej črti. Velja si to zapomniti, če bi kdo zopet hotel klepetati o bogati Sloveniji.

Pričetek tečaja o socialni ekonomiji

ki ga priredi celjski pododbor Društva absolventov državnih trgovskih šol za Dravsko banovino v Ljubljani, bo v četrtek, dne 15. t. m. ob 8. zvečer v predavalnici Državne dvorazredne trgovske šole. Odbor.

Sedaj veljavni carinski tečaji

Jugoslavija: zlat dinar je 11 papirnatih. Avstrija: zlata krona je 1'83 šilinga. Bolgarska: zlata leva je 27 papirnatih levov. Za nekatero blago pa veljajo tudi nižji tečaji od 25 do 5 papirnatih levov. Grška: zlata drahma je 15, odn. 20, 22, 25 in 30 papirnatih drahem.

Italija: 1 zlata lira je 3'67 papirnatih lir.

Španija: zlata pezeta je 2.3913 papirnatih pezet.

Madjarska: zlata krona je 14'5 papirnatih kron, oziroma 1'16 penga.

Nov trgovinski sporazum med Grčijo in Turčijo

V Ankari je bila v nedeljo podpisana nova trgovinska pogodba med Grčijo in Turčijo. Po tej pogodbi bodo turški proizvodi, ki se uvozijo v Grčijo, plačani 50% z grškim blagom, 30% v zdravih valutah in 20% z blagom iz držav, s katerimi je grška zunanja trgovina aktivna. Plačila v grškem blagu se bodo plačevala brez izdajanja posebnih bonov, kakor je bilo to dosedaj v navadi.

Avstrijski državni deficit znaša za prvih 10 mesecev tekočega proračunskega leta 110 milijonov šilingov. Izdatki za varnost so se zaradi obeh revolucij povečali za 52,5 milijonov šilingov. Zopet naj seveda tuje posojilo pomaga Avstriji iz zadrege!

Politične vesti

Na seji Balkanskega sporazuma v Ankari je Titulescu odkrito izjavil, da ima Bolgarska vse pravice, da zahteva svoje pristanišče v Egejskem morju. Svobodna cona v Solunu Bolgarski ne more zadostovati, temveč ji je potreben Dedeagač. Grški zun. minister Maksimos je ugovarjal, da Dedeagač ni primeren, ker nima železniške zveze z zaledjem. Tefvik Ruždi bej je nato predlagal, da naj bi se s pomočjo vseh balkanskih držav omogočilo Bolgarski posojilo za izgraditev pristanišča v Dedeagaču, če bi Bolgarska potem pristopila k Balkanskemu sporazumu.

Bolgarski poslanik na našem dvoru Kju-seivanov bo imenovan za ministra dvora.

Na seji zunanje političnega odbora francoskega senata se je razpravljalo tudi o marsejskem atentatu. Sklenjeno je bilo, da mora francoska vlada gledati na to, da se brezobzirno ugotovi odgovornost za atentat. Mir vse Evrope je odvisen od tega, da se napravi konec vsaki nadaljnji mednarodni teroristični akciji.

Bivši zun. minister Pol Bonkur (Boncour) je objavil v »Tribune de Nation« članek, v katerem zahteva, da se mora Društvo narodov baviti z marsejskim atentatom. Ono mora poskrbeti, da se v Evropi politični umori ne udomačijo.

Gembeš (Gömbös) je skušal od Mussolinija in od avstrijskih državnikov doseči zlasti to, da bi rimska, dunajska in budimpeštanska vlada soglasno sklenile, da ne izroče nobenega krivca marsejskega atentata francoskim sodiščem. Kakor pišejo rajhovski listi, te obljube Gembeš od Mussolinija ni mogel dobiti in prav tako tudi ne od Avstrije. Posebno je gospodarski in politični položaj Avstrije mnogo preslaboten, da bi mogla tvegati popoln prelom s Francijo.

Gembeš (Gömbös) se je po svojem povratku iz Rima ustavil na Semmeringu, kjer je imel tajno konferenco s kancelarjem Šušnikom, kateremu je poročal o svojih razgovorih z Mussolinijem.

Avstrijski legitimisti, med katere spadajo tudi nekateri vladni krogi, se na vse načine trudijo, da bi rešili atentatorja Perčevića. Spozabili so se celo tako daleč, da je generaloberst Sarkotič odšel na stanovanje zaprtega Perčevića in tam pobral vso njegovo korespondenco, da ga ta ne bi mogla kompromitirati.

Gembeš je bil tudi v avdienci pri papežu, ki je Gembeša in njegovo spremstvo odlikoval z visokimi redi.

MacDonald je imel te dni velik političen govor o položaju v Evropi. Položaj je sicer zelo napet, a more sodelovanje Francije in Anglije ter Francije in Italije preprečiti vojno nevarnost. Anglija bo še nadalje skušala doseči sporazum glede razoroževanja, če pa bi se ta sporazum ponesrečil, bo znala skrbeti za svojo varnost. Velika pridobitev je vstop Rusije v Društvo narodov, prav tako pa je obžalovati, da ni več v DN Nemčija. Gnusni marsejski atentat je zelo ogrozil mir, toda največje nevarnosti so premagane.

Predsednik posarske komisije Knox je zahteval na seji Trojice okrepitev policije v Posarju, ker da pripravljajo hitlerjevci puč. Prebivalstvo Posarja želi, da bi angleško vojaštvo skrbelo za red pri plebiscitu.

V novem avstrijskem kulturnem svetu nimajo koroški Slovenci nobenega zastopnika. Seveda tudi ne v državnem in gospodarskem svetu. Le v deželnem zboru sta kot zastopnika kmetijstva Slovenca Karl Mikl iz Malošč in Albert Breznik iz Žitare vasi.

Papen je bil v Celovcu, kjer so mu priredili sijajen sprejem. Papen je imel na množično velik govor, v katerem je med drugim trdil, da Nemčija nima nobenih agresivnih namenov proti Avstriji in da se tudi noče vmešavati v avstrijske notranje razmere. Vsi Nemci pa morajo biti enotni, ker le v tem primeru bodo nekaj pomenili. Koncem govora je pozval vse, da čuvajo nemško kulturo na skrajnem jugu.

Papenova prizadevanja za sporazum med Nemčijo in Avstrijo kažejo že prve uspehe. Nemčija je že pripravljena odpraviti takso v višini 1000 šilingov za enkratno potovanje v Avstrijo, če izpolni Avstrija neke lažje pogoje.

Deficit v novem švicarskem državnem proračunu znaša 41,6 milijonov švicarskih frankov.

V berlinskem arhivu atentatorjev so našli tudi celotna pravila organizacije »Ustaša«, ko tudi predpise glede uniforme in ustroja ustaške vojske.

Komemorativna številka Industrijskega pregleda

Mesto venca na grob blagopokojnega kralja je »Industrijski pregled« posvetil svojo oktobrsko številko svetemu spominu na viteškega kralja. In takoj treba dostaviti, da je s svojo odlično opremo ter krasno vsebino »Industrijski pregled« v resnici posvetil spomin velikega kralja na tako lep način, da ga lepše skoraj ni mogel.

Ves v črnem ovitku objavlja Industrijski pregled v srebrnih črkah globoko občuteno in že dokumentarčno osmrtnico. Naslovna stran pa ima sliko vladarja v admiralski uniformi, v kateri je postal tudi žrtev gnusnega atentata. Slede pesniško lepe spominske besede Kralju-Vitezu, naslednja stran pa ima čez vso stran v smislu zadnjega sporočila velikega kralja sveto zaobljubo vseh Jugoslovanov: Čuvali bomo Jugoslavijo. Pod njo pa je fotografija Nj. Vel. kralja Petra II. v mornarski uniformi.

S kroniko črnih dni, bogato opremljeno z lepimi fotografijami, se začne serija člankov, od katerih navajamo:

Rauf Fitso, albanski poslanik: Kralj, zvest dani besedi! — **Kjuseivanov**, bolgarski opolnomočeni minister in poslanik v Beogradu: Veliki kralj Jugoslavije je podlo ubit, toda njegovo delo bo živelo! — **Naggiar**, francoski poslanik: Kralj heroj in ustvaritelj. — **Dr. Giampolo Benedetti**, italijanski poslanik: Italijansko-jugoslovanski trgovinski odnosi pod vladjo Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. — **Dr. Szilágyi Géza**, delegat madjarskega trgovinskega ministrstva v Beogradu: Veliki kralj in gospodarsko Podunavje. — **W. de Schwarzburg-Günther**, minister poljske republike v Beogradu: Kralj Aleksander I. — vojak in politik. — **Viktor von Herren**, nemški poslanik: Nemčija ob smrti Viteškega kralja Zedinitelja. — **Grof de Torijos**, španski minister: Aleksander I., Ustvaritelj in plemenita žrtev. — **S. Const. Narti**, trgovinski delegat Rumunije v Beogradu: Kralj Aleksander in gospodarski odnosi z Rumunijo. — **Emile Pialat**, direktor borskih rudnikov: ... Ogenj se je ugasil in delavci... — **Dr. Pavel Velnar**, češkoslovaški opolnomočeni minister v Beogradu: Viteški kralj in gospodarska Mala antanta. — **Hermann Ploenis**, minister avstrijske republike v Beogradu: Kulturno delo velikega kralja. — **M. M. Barros e Silva**, konzul Braziliije v Beogradu: Veliki kralj — stavebnik miru v Evropi. — Slede nato komemorativni govori naših gospodarskih predstavnikov na raznih spominskih sejah, nakar slede zopet razni članki, od katerih omenjamo: **Jovo Bravačić**, predsednik zbornice v Dubrovniku: Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj in Dubrovnik. — **Dr. Tomičić**: Veliki kralj in Jugoslovansko narodno gospodarstvo. — **Pero Blašković**: Viteški kralj in naša domača industrija. — **Dr. Milan Dular**, direktor Ljubljanskega velesejma: Kralj Aleksander med nami. Slede še nekateri drugi članki naših gospodarskih ljudi.

Vsa številka »Industrijskega pregleda« je velika priča, kako velik pospeševatelj našega narodnega gospodarstva je bil blagopokojni kralj in kako težak udarec je z njegovo smrtjo zadel naše gospodarstvo. Obenem pa tudi zgovorno priča, kako velik ugled je užival naš veliki voditelj med vsem kulturnim svetom in zlasti med zastopniki tujih držav v Beogradu, ki so imeli priliko, da so se tudi v osebnih stikih prepričali o njegovih izrednih vrlinah.

Spomenik trajne vrednosti je postavil »Industrijski pregled« s svojo komemorativno številko spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja! In ta spomenik dela čast tudi »Industrijskemu pregledu«.

Zračno oboroževanje Nemčije

50.000 letal more zgraditi Nemčija vsako leto, dočim da jih morejo USA samo 3000, Francija in Italija 2000 in Anglija 1000. V nemški industriji letal da je zaposlenih 150.000 oseb, število izučeni pilotov pa znaša že 60.000. Tako piše »Daily Mail«.

Težave avstrijske agrarne avtarkije

Agrarna kriza ni prizanesla niti Avstriji, čeprav več potroši kmetijskih pridelkov, kakor pa jih proizvaja. Ta kriza se je še poostrišla zaradi agrarne avtarkije, ki jo je začela Avstrija izvajati na pritisk kmetijskega prebivalstva, ki je imelo v Avstriji vedno močan političen vpliv.

Avstrijske dežele za gojitev pšenice niso posebno prikladne in zato avstrijski kmet ne bi mogel vzdržati pri cenah pšenice, kakršne so na svetovnem trgu. Zato je uvedla Avstrija na pšenico precej visoko zaščitno carino. Slabe strani te zaščitne carine pa so se pokazale kaj kmalu. Srednji kmetje Avstrije morejo s svojo pšenico kriti komaj 15 odstotkov potrebe na pšenici, mali kmetje pa ne pridelajo pšenice niti za domačo potrošnjo zadosti, temveč jo morajo kupovati. Visoke zaščitne carine na pšenico niso torej le velika izguba za avstrijske konsumente, temveč celo za kmetstvo prebivalstvo ne pomenijo korist, ker je celo večina kmetov navezana na nakup pšenice. Pri tem pa omejevanje žitnega uvoza nujno povzroča tudi padec izvoza industrijskih izdelkov, da so zaščitne carine tudi v tem pogledu kvarne.

Bolj ugodne so razmere za gojitev sladkorne repe. Zaradi carinske zaščite je postala gojitev sladkorne repe dobičkanosna in Avstrija ne uvaža več tujega sladkorja. Polovico vse sladkorne repe pridelala okoli 20.000 kmetov, drugo polovico pa manj ko 300 veleposesnikov. Niti sladkorna repa ne daje dalje kmetu onega dobička, kakor bi človek na prvi hip mislil.

Bolj ko za gojitev žita, pa so avstrijske dežele prikladne za živinorejo. Zato so začeli v Avstriji tudi živinorejo na vse načine pospeševati ter so zlasti razvili mlekarstvo. Nastala pa je tu nova težava. Med tem ko je rasla živinoreja, pa je padala kupna moč prebivalstva. Trg naenkrat ni mogel sprejeti količin, ki so jih postavljali

na trg živinorejci. Z raznimi predpisi se je nato proizvodnja omejila, zlasti glede svinj. Odjem sirovega masla pa so hoteli dvigniti z omejevanjem konsuma margarine.

Kakor v Nemčiji, tako se je izkazalo tudi v Avstriji, da segajo ljudje po umetni masti samo zato, ker je ta cenejša od sirovega masla. Če bi imeli ljudje denar, bi sploh ne kupovali umetnih masti. Omejevanje konsuma margarine ni zato povzročilo nobenega večjega odjema sirovega masla, ker je pač to za široke sloje prebivalstva enostavno predrago. Zato je tudi konsum margarine kljub vsemu omejevanju raste. Vse to je imelo za posledico, da je avstrijski kmet prodajal svoje mlečne izdelke v tujino za smešno nizke cene, avstrijsko prebivalstvo pa se je hranilo z manjvredno margarino. Ta pa se je v veliki meri uvažala iz tujine, kar je bila nova izguba. Samo v prvih 8 mesecih t. l. je Avstrija uvozila iz tujine 2300 stotov umetne masti. Zato se je začelo propagirati, da se s povišano carinsko zaščito prepreči uvoz tujih umetnih masti, za proizvodnje margarine doma pa se uvede določba, da je pridobivanje margarine koncesionirani obrt. Uvedle pa naj bi se še posebne karte za margarino, da bi smeli kupovati margarino le brezposelni in v resnici revni ljudje. Jasno pa je, da so takšni načrti morali povzročiti razne pomisleke, ker bi te odredbe mogle zelo škodljivo vplivati. Zato se vlada tudi boji izvesti te predloge.

Agrarna avtarkija nima v Avstriji teh uspehov, kakor se je prvotno upalo, ker pač nujno podraži življenje, a ne prinaša niti kmetkemu prebivalstvu, zlasti revnejšemu, pravega dobička. Zato se tudi v Avstriji množe glasovi, da treba to avtarkijo omejiti in štiti konsumentne sloje, med katere spada tudi velik del kmetijskega prebivalstva.

Pravilnik k uredbi o zaščiti kmeta

II.

Čl. 13. — 1. Nove menice se glase na glavnico, kakor je bila določena na podlagi predpisa uredbe, po odbitku plačil v smislu čl. 3 odst. 1. uredbe.

2. Dolžnik kmetovalec izda novo menico svojemu upniku z istimi podpisi kakor dosedaj ali pa s podpisi enake vrednosti.

3. »Podpisi enake vrednosti« pomeni najmanj enako število podpisnikov z enako kreditno sposobnostjo.

4. Če glavni dolžnik samovoljno izpusti na novi menici iz obveze enega poroka in ne dobi novega z isto kreditno sposobnostjo, se smatra, da ni izdal nove menice. Če dosedanji porok odkloni podpis na novi menici in ne najde novega poroka iste kreditne sposobnosti, mora upnik sprejeti novo menico z ostalimi podpisi, ima pa pravico izterjati menični dolg od poroka, ki je odklonil podpis nove menice ter more v ta namen zadržati staro menico. V tem primeru so drugi poroki zavarovani po uredbi za regresne terjatve.

5. Menice z že poteklim rokom, ki niso bile zamenjane niti iztožene, mora dolžnik zamenjati z novimi menicami najkasneje do 15. novembra 1934.

6. Dolžnik mora o dospelosti menice, katere rok poteče v času veljavnosti uredbe, izdati novo menico s trimesečnim rokom, če dolguje denarnemu zavodu ali banki, a z rokom enega leta, če dolguje drugim upnikom. Če dolžnik tega ne stori, se more upnik poslužiti svoje pravice in vložiti tožbo za izplačilo menične terjatve. Dolžnik pa ima pravico v roku 15 dni po sporočilu o vložitvi tožbe, da izda upniku novo menico ali pa mora plačati v gotovini stroške protesta in tožbe. Dolžnik, ki ne izda nove menice v navedenem roku, in tega tudi ne stori v nadaljnjem roku 90 dni, izgubi pravico do zaščite po tej uredbi. Rok nove menice se računa v vsakem primeru od dneva dospelosti prejšnje menice.

Čl. 14. — 1. Upnik, ki ima pravomočen sodni sklep ali pravomočen menični plačilni nalog, ne izgubi svoje pravice, če ne zahteva izstavitve nove menice.

2. Smatra se, da je pismeni opomin upnika v redu izročeni dolžniku, če upnik s povratnim receptisom pošte dokaže, da je pismo priporočeno odposlal dolžniku ali da ga ta ni sprejel.

3. Dolžnik izgubi zaščito po uredbi, če v roku 60 dni po pravilno odposlanem opominu ne izstavi nove menice. Ta rok se začne z dnem potrdila sprejema opomina ali z datumom poštnega žiga na povratnem receptisu.

Čl. 15. — 1. Kmetovalec, ki je porok ali solidarni dolžnik, odgovarja po predpisih uredbe, tudi če glavni dolžnik ne bi bil kmetovalec.

2. Kot porok ali solidarni dolžnik-kmetovalec se smatra tudi tista oseba, ki se je samo formalno obvezala kot glavni dolžnik, dejansko pa je dala samo svoj osebni kredit kmetovalcu, da dobi potreben denar, če dolžnik dokaže, da je bilo to upniku znano.

3. Upnik, ki ni kmetovalec, a se je zadolžil na podlagi kmetске menice, se ne smatra kot porok ali solidarni dolžnik po predpisih te uredbe.

Čl. 16. Mesto dolžnika po čl. 3. odst. 10. uredbe more vsoto ponuditi tudi tretja oseba.

Čl. 17. Izjeme po čl. 3. odst. 10. uredbe se nanašajo le na odstavek tega člena.

Čl. 18. Potrdila iz te postavke izdajajo občinske oblasti brezplačno.

Čl. 19. Predpis iz odst. 1. čl. 5 uredbe se uporablja za pogodbe o obrestih od dneva, ko je stopila ta uredba v veljavo. Za prejšnje pogodbe veljajo predpisi, ki so takrat veljali.

Čl. 20. Kazensko postopanje se mora uvesti uradoma.

Čl. 21. — 1. Odlože se vse prisilne prodaje, v kolikor niso na dan uveljavljenja uredbe že pravomočno izvedene. Kot pravomočno izvedene se morajo smatrati one prisilne prodaje, za katere je na dan, ko je stopila uredba v veljavo, že potekel rok za vložitev pravnega sredstva proti sklepu o prisilni prodaji in ta ugovor ni bil vložen v določenem roku, ali za katere ve-

ljavni zakonski predpisi sploh ne dopuščajo ugovora. V naslednjih točkah so navedena še nekatera podrobna določila glede prisilnih prodaj.

Iz čl. 22. — Sodišča nimajo pravice preiskovati, če je katera oseba kmetovalec ali ne, če obstoji o tem potrdilo pristojne oblasti, navedene v čl. 6 odst. 3 uredbe. V tem členu navedene občinske oblasti so oblasti kmetovalčevega bivališča, brez ozira na to, kje se posest nahaja. Občinske oblasti izdajajo kmetovalcu potrdilo brez plačila kakršnekoli takse.

Kot dokaz v smislu čl. 1. odst. 2 uredbe veljajo samo potrdila, izdana po predpisih čl. 6 odst. 3 uredbe. (Konec prihodnjic.)

Denarstvo

Nova uredba o zaščiti denarnih zavodov

Kakor se poroča iz Beograda, se je začela izdelovati nova uredba o zaščiti denarnih zavodov, ker velja dosedanja le do 4. decembra. Nova uredba bo podobna stari, a s to razliko, da se bo po novi uredbi smatralo, da pristaja vlagatelj, ki se ne izjavi o izpremembi vlog v delnice, da se izjavlja za izpremembo. S tem bo mnogo lažje izpremeniti vloge v delnice, ker se po vsej verjetnosti velik del vlagateljev sploh ne bo izjavil. Mnogi denarni zavodi bodo morali izpremeniti svoje predloge o sanaciji, ker so te predloge izdelali na podlagi bilance za l. 1933., a se sedaj že približuje čas bilance za l. 1934.

*

Po izkazu čl. Narodne banke z dne 7. t. m. se je njena zlata podloga (vse številke v milijonih Kč) dvignila za 0,1 na 2,675,5, devizna za 15,4 na 169,4, druga gotovina pa za 2,2 na 216,5. Stanje eskontnih posojil je padlo za 10,9, lombardnih pa za 87,0. — Obtok bankovcev se je zmanjšal za 73,5 na 5.387,2, tekočega računa pa za 14,0 na 848,5. Kritje se je dvignilo od 42,3 na 42,9%.

Zlata podloga nemške Državne banke se je v prvem novembrskem tednu zaradi odplačil angleških terjatev znižala za 4,7 na 77,8, dočim se je devizna povečala za 0,3 na 4,2 milijonov mark. Obtok bankovcev in vseh plačilnih sredstev je znašal 5522 milijonov mark.

Angleška vlada je sklenila, da zniža obrestno mero za posojila in obligacije javnopravnih podjetij in družb, za katere je svoječasno jamčila, na najnižjo mero v višini 2 in pol odstotka obresti. V ta namen bo izvedla konverzijo teh posojil. Prva takšna konverzija bo izvršena te dni in bodo izdane nove delnice za neko brodarško podjetje.

Konverzija občinskih posojil mest Turina, Benetk, Trsta, Palerme in Katanije je bila pod posebnim konzorcijem uspešno zaključena. Podpisanih je bilo skupno za 647,5 milijonov lir posojil, ki se bodo obrestovala le po 4-5%.

50 milijonov dolarjev zlata je uvozila Amerika v zadnjem tednu ter se je s tem zlata podloga U. S. A. povečala od devaluacije dolarja za eno milijardo dolarjev. Obenem nakupujejo U. S. A. še nadalje v veliki meri srebro, da bi naraslo razmerje med njeno zlato in srebrno zalogo na 3:1.

Japonska bo razpisala posojilo v višini 604,7 milijona jen, od katerega bo uporabila 447 milijonov za kritje proračunskega deficita, 148 milijonov za stroške vojnih operacij v Mandžuriji, ostanek pa za pomoč pokrajnam, ki so trpele od potresa.

Ruski les v Italiji

Med italijansko tvrdko Feltrinelli in zastopniki ruskega lesnega trga se vodijo pogajanja za izpremembo sedanjega načina plasiranja ruskega lesa na italijanskem trgu. Tvrdka Feltrinelli ne bo prihodnje leto zastopnica ruskega lesa, temveč bo nastopala kot samostojna nakupovalka ruskega lesa. — Pogajanja so tik pred uspešnim zaključkom.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Zunanja trgovina

Neizbrani so ostali še naslednji jugoslovanski uvožni kontingenti v Avstrijo: 30.000 q jabolok, 800 q hrušk, 300 q čebule, nekaj živine, blizu 5 q slivovke, 5 q maraskina, nad 700 q salam, 7 q vpojnjenega lesa in pohišstva, in nad 200 q opeke. Interesenti za izvoz teh predmetov naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu.

Avstrija se zanima za našo pšenico, ker letos Madjarska ne bo mogla kriti vse avstrijske potrebe. Tudi na Francoskem namerava kupiti Avstrija pšenico in v zameno dobaviti Franciji les.

Angleška vlada je storila v Bukarešti primerne korake, da doseže plačilo terjatev angleških uvoznikov, ki znašajo okoli 1 milijona funtov.

Nemški trgovci so začeli na Madjarskem nakupovati konje. Gre za nakup 3000 konj, kolikor znaša madjarski izvožni kontingent konj v Nemčijo. Madjarske oblasti kontrolirajo, če plačujejo nemški trgovci prodajalcem primerne cene.

Zunanja trgovina Rusije je letos zelo nazadovala. Izvoz je nazadoval v prvih devetih mesecih od 367 milijonov rubljev lani na 203 milijone letos, uvoz pa je v istem času padel od 274 na 171 milijonov rubljev.

Ruska naročila v Nemčiji so znašala v prvih devetih mesecih t. l. samo 50 milijonov mark, dočim so dosegla v vsem lanskem letu 140 milijonov mark. Skupno dolguje sovjetska Rusija Nemčiji še okoli 300 milijonov mark, ki bodo plačane do leta 1936. večinoma v blagu.

Bafa namerava v mnogih mandžurskih mestih otvoriti svoje podružnice. Enako odpira Bafa svoje podružnice tudi na Kitajskem. Ni izključeno, da zgradi Bafa na Kitajskem svojo lastno tvornico za čevlje.

Svedska produkcija sirovega železa je znašala v prvih devetih mesecih t. l. za 67 odstotkov več kakor v istem času lani. Oboroževanje je zopet v polnem cvetju.

Monopol farmacevtskih izdelkov nameravajo uvesti na Švedskem. Ustanovila bi se z glavnico 6 milijonov švedskih kron delniška družba, v kateri bi imela država 51% delnic. Delnice bi se obrestovale po 5%. Iz čistega dobička pa bi se znižala cena zdravil za brezposelne in druge revnejše sloje.

Sampanskih steklenic je izvozila Francija v prvem polletju 1933 2,4, v letošnjem pa 3,8 milijona.

Dobave-licitacije

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bosta naslednji ofertni licitaciji: Dne 22. novembra za dobavo 8000 kg konstrukcijskega jekla, dne 6. decembra pa za dobavo 8 nakoval.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 23. novembra ponudbe o dobavi 10 kg bakrene dinamno žice; do 30. novembra pa o dobavi 10.000 kg karbida.

Gradba vojaškega objekta v Gerovu se odda na ofertni licitaciji dne 20. novembra pri inženjerskem oddelku Komande savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Popravila umetno steklarskih del se oddajo z javno pismeno licitacijo dne 23. novembra pri Dijeceznem i kaptolskem računarskem uredu v Djakovu.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 21. novembra ponudbe o dobavi 700 kg železa.

Dne 26. novembra bo pri Komandi pomorskega arzenala v Tivtu pismena licitacija za dobavo impregniranih lesenih drogov za električne vode; dne 5. decembra pa za dobavo električnega materiala. (Pogoji pri ekonomskem oddelku komande.)

Prodaja lesa. Dne 26. novembra bo pri občinskem poglavarstvu v Draganičih (srez Karlovac) pismena dražba za prodajo 1220 hrastovih debel.

Direkcija državnega rudnika Ugljevik sprejema do 29. novembra ponudbe o dobavi 50 kg kompozicij za ležaje.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjvanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cif pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni izdelki:

1011: Leipzig — hrastova skorja in šiške;

1012: Beuthen — les vsake vrste, zlasti od listnatega drevja za furnirje in mizarški les;

1013: London — zastopnik za vpojnjeni les in za furnirje;

1014: Amsterdam — lesni izdelki za kuhinjo in gospodinjstvo;

1015: Dunaj — les od topola in vrbe;

1016: Rotterdam — bukov les, frize itd.;

1017: Messina — zastopnik za jelov in borov rezan les;

1018: Rotterdam: oglje.

Deželni pridelki in zdravilne rastline:

1019: Lwow — razni deželni pridelki;

1020: Brno — semena raznih trav, sladkorne repe, repe za živalsko krmo, za grenke in sladke mandeljne, grah in grahorke, čebulo in salate; Gleditschia triacantos, pereunis;

1021: Rim — suha povrtnina in suhe gobe (pečenke);

1022: Mannheim — seno;

1023: Alger — razna živila;

1024: Zwijndrecht — rdeča čebula;

1025: Hamburg: otrobi iz pšenice in rži, oljnate pogače in sekanci;

1026: Montreal — česenj;

1027: London — oljnata semena.

Sadjarstvo in vinarstvo.

1028: Brno — koščice od jabolok in hrušk;

1029: Alger — razne sadne konzerve;

1030: Lwow — razno sveže in suho sadje;

1031: Berlin — pekmez, marmelade, sadni soki, maraskin in razni likerji;

1032: Uerdingen — naravna vina;

1033: Berlin — orehi za Holandsko.

Zivinoreja, perutnina in ribe:

1034: Mineola — sirovi rogovi volov, dolgi od 80—100 cm in več, oba roga morajo biti od iste glave;

1035: Berlin — zaklana perutnina;

1036: Valence — mast in loj;

1037: Alger mesne in ribne konzerve;

1038: London — volna, dlaka živali, sirove kože;

1039: Liberce — ptice pevke in druge vrste živih ptičev.

Rudarstvo in kovinski proizvodi:

1040: Pariz — razne rude;

1041: Bordeaux — kuhinjska posoda;

1042: Lisbonne — razna železnina.

Industrijski proizvodi:

1043: Valence — kazein;

1044: Lisbonne — strojena koža za obutev, koža za rokavice;

1045: Tunis — predelana koža;

1046: Bruxelles — koža za izdelavo rokavic;

1047: Bruxelles — ploščice iz fajanse za opažanje kopalnic in kuhinj.

Razno:

1048: Strassbourg — copate;

1049: Lisbonne — razna bižuterija;

1050: Bratislava — trst.

Doma in po svetu

Knez-namestnik Pavle je bil odlikovan z najvišjim danskim redom, z lento slovnega reda; ta red je imel tudi pokojni naš kralj.

Za oskrbnika kraljevega premoženja je bil od sodišča imenovan Nj. Vis. knez-namestnik Pavle.

Pod slavalokom zmage so priredili francoski bojevniki veličastno žalno manifestacijo v spomin Kralja-Mučenika. Manifestacije se je udeležil predsednik republike, vlada in najodličnejši predstavniki francoskega naroda. Kardinal Verdier se je na čelu duhovščine poklonil manom pokojnika. Po opravljenem cerkvenem obredu je defiliralo pred katedralom 40.000 bojevnikov.

Prometno ministrstvo je odredilo popravilo vseh pokvarjenih tovornih vagonov.

Zelezniška prevoznina v lokalnem prometu se računa odslej za mlado živino prav tako, ko za bike, krave in vole, to je po enotni teži 550 kg in ne več po normalni teži 150 kg.

V celjski bolnišnici je umrl kurat v p. in znani zgodovinar Matija Ljubša. Napisal je mnogo zgodovinskih del ter bil vedno zvest narodnjak in velik podpornik mladine. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Henri Maire je praznoval te dni 25-letnico, odkar je prevzel renomirano urarsko tvrdko Suttner. Jubilatantu tudi naše čestitke.

Trgovsko združenje v Mariboru je darovalo v počastitev spomina blagopokojnega kralja 5000 Din kot božičnico za svoje bivše člane, ki so prišli v revščino.

Ljubljana ima 3734 hiš, od katerih je 1592 pritličnih, 198 visokopritličnih, 1311 enonadstropnih, 398 dvo-, 176 tri-, 42 štiri- in 17 večnadstropnih hiš. Vseh stanovanj je v Ljubljani 13.945, nekaj manj kakor je družin. Od teh ima kopalnice 2625 stanovanj. Za modernizacijo stanovanj v Ljubljani je treba storiti še silno mnogo.

Občina v Studencih se je izjavila proti priključitvi mestu Maribor.

Občina Celje-okolica se je izjavila za priključitev k mestu Celju le pod pogojem, da se priključi vsa občina in ne samo nekateri njeni deli, kakor predlaga banska uprava.

Posestvo in hišo konsumnega društva v Sp. Šiški je kupilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« za 1.080.000 Din. Tako je dobilo učiteljsvo svoj dom, ki se bo imenoval po blagopokojnem kralju.

Delniška družba Salus v Ljubljani je sklenila, da poviša delniško glavnico za 250.000 Din.

Aleksander Botev, bivši minister v Stambolijskijevi vladi, je bil te dni na lastno prošnjo imenovan za učitelja na ljudski šoli v Musabeju, v bližini Radomirja.

Skupščina 22 fašističnih korporacij, ki bo nadomestila italijanski parlament, se

je prvič sestala v Rimu. Skupščino tvori 823 članov, med katerimi je 5 žensk. Po Mussolinijevem govoru je bila seja zaključena.

Lord Rothermer se je za spremembo začel navduševati za nemški narodni socializem. V nekem svojem članku pravi, da je Hitler popolnoma spremenil Nemčijo, ki da je danes ena najbolj kulturnih držav na svetu.

Noblovo nagrado za literaturo je letos dobil italijanski pisatelj in dramatik Luigi Pirandello.

Velik finančni škandal je zopet prišel na dan v Franciji. Neka gradbena tvrdka je za regulacijska dela ob spodnjem toku Sene zaračunavala državi material, ki ga sploh ni dobavila. Država je bila s tem oškodovana za približno 120 milijonov frankov.

Dosedanji hitrostni rekord za vožnje čez Atlantski ocean, ki ga je imel italijanski parnik »Rex«, je zopet osvojila nemška ladja »Bremen«, ki je prevozila pot iz Cherbourga v Ameriko v 4 dneh, 15 urah in 27 minutah, za 21 minut preje kakor »Rex«.

Ljubljanski trg

Sobotni Martinov trg je bil tako bogato založen, kakor še malokateri trg. Posebno mnogo blaga je bilo na perutninskem trgu. Lepih piščancev je bilo na izbiro in so se prodajali po 22 Din par. Pure so bile po 50 do 70 Din, gosi po 40 Din in več. Zelo se je kupovala tudi zaklana perutnina. Kapuni so bili po 22 do 24, gosi po 14 do 15, purani in race po 18 do 20 Din in gosja mast po 30 Din za kg. — Sadni trg je bil tudi dobro založen. Posebno mnogo je na trgu jabolok, ki so se prodajala po 2 do 4-50 Din za kg. Tudi nekaj uvoženega grozdja je še bilo na trgu, za katerega pa so zahtevali po 10 Din za kg. Kostanja je bilo na trgu že nekoliko manj in se je prodajal po 2 do 3 Din. Prodajale pa so se tudi že prve pomaranče, ki so bile po Din 1-50 kos. — Na zelenjadnem trgu ni nobenih posebnih izprememb. Zlasti mnogo endivije je bilo na trgu, ki je bila vse-skozi lepa. Tudi fižola je bilo precej na trgu in se je tudi prepeljar prodajal že po Din 2-50 liter. Krompirja je bilo na Sv. Petra nasipu okoli 30 voz in se je prodajal na debelo po 75 par. Zeljnate glave so se prodajale po 50 par za glavo.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 14. novembra: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Plošče — 18.20: Nasveti za naše ljudske odre (Joža Vombergar) — 18.40: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 19.10: Nac. ura: Peter II. Petrovič Njegoš — 19.35: Plošče — 19.50: Jedilni list, program za četrtek — 20.00: Orgelski koncert Stanka Premrla, vmes poje Tone Petrovič — 21.00: Vojaška godba 40. p. p. Triglavskog — 22.00: Čas, poročila, plošče.

Četrtek, dne 15. novembra: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Smuška ura ljublj. zimskosp. podsaveza — 18.30: Radijski orkester — 19.00: Srbohrvaščina (dr. Rupel) — 19.30: Nac. ura: Važnost zadružništva — 19.55: Jedilni list, program za petek — 20.00: Pravna ura (dr. Knaflič) 20.20: Radijski orkester — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Citre-solo, g. Mezgolit, vmes plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 13. novembra: Orlič. Red B. Sreda, dne 14. novembra: Velika noč. Red A.

Četrtek, dne 15. novembra: Migo, dekle z Monparnasa. Red Četrtek. Petek, dne 16. novembra: Zaprt.

Opera, začetek ob 20.

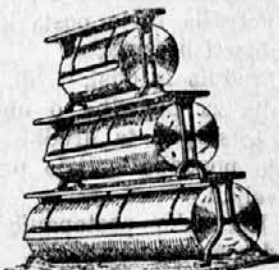
Torek, dne 13. novembra: Rigoletto. Red A.

Sreda, dne 14. novembra: Hoffmannove pripovedke. Red Sreda.

Četrtek, dne 15. novembra: Carmen. Gostovanje Andrea Burdina. Izven. Zvišane cene.

Petek, dne 16. novembra: Zaprt.

MARIBORSKA TISKARNA D. D. V MARIBORU

GG. trgovcem se priporočamo kot edino narodno podjetje te stroke za izdelavo

reklamnega ovojnega papirja

Telefon int. št. 20-24

Sposoben trgovski zastopnik

(našitkov za oblačila in obuvala) se sprejme

STEINER & Co., WIEN, Esslinggasse 7

za večjo tkalnico imenskih trakov

Naročajte in širite

„Trgovski list“!

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!